

30.3.2011

Dnro 1589/4/09

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Maija Sakslin

Esittelijä: Esittelijäneuvos Riitta Länsisyrjä

TIETOJENANTOVELVOLLISUUS KONKURSSIN JULKISSELVITYKSESSÄ

1

KANTELU

Kantelija arvostelee konkurssiasiamiehen toimiston konkurssiylitarkastaja A:n ja asianajaja B:n menettelyä johtamansa yrityksen konkurssin julkisselvityksessä.

Kantelija oli Oy X Ltd:n hallituksen jäsenenä hakenut yhtiön konkurssiin. Kun konkurssimenettely oli konkurssin raukeamista koskevan pesänselvittäjän esityksen jälkeen siirtynyt käräjäoikeuden päätöksellä julkisselvitykseen, hän ei mielestään ollut saanut riittävästi tietoa julkisselvityksen kestosta, konkurssipesän tilanteesta ja julkisselvittäjän toimenpiteistä konkurssiasiamiehen toimistolta. Hän oli saanut konkurssiylitarkastaja A:lta ilmoituksen siitä, että "asia oli loppuun käsitelty" tarkoittaen vastaamista tiedustelupyyntöihin.

Kantelija arvostelee myös sitä, ettei konkurssipesän takaisinsaantimenettelyä ollut kohdistettu muihin kuin häneen eikä näitä takaisinsaantiperusteita edes ollut selvitetty. Hän arvostelee myös kirjanpidon puuttumista ja julkisselvityksen ilmoitettua kestoa. Häntä ei myöskään ollut kuultu konkurssipesässä suoritetun erityistilintarkastuksen tarkastuskertomuksesta.

3

RATKAISU

3.1

Tapahtumat

Riihimäen käräjäoikeus oli asettanut 16.5.2006 Oy X Ltd:n konkurssiin yhtiön 11.5.2006 vireille tulleen hakemuksen johdosta. Konkurssipesän pesänhoitajaksi on määrätty asianajaja C. Kantelija oli yhtiön hallituksen ainoa varsinainen jäsen.

Velkojan kiinnitettyä huomiota pesäluettelon ja taseiden ristiriitaisuuteen konkurssiasiamies teki 4.10.2006 päätöksen konkurssivelallisen hallinnon, tilien ja toiminnan erityistarkastuksen suorittamisesta. 22.11.2006 valmistunut kertomus toimitettiin konkurssiasiamiehelle ja pesänhoitajalle johtopäätösten tekemistä varten.

Pesänselvittäjä oli ilmoittanut aikovansa jättää hakemuksen konkurssin raukeamisesta.

Riihimäen käräjäoikeus oli konkurssiasiamiehen hakemuksesta 8.2.2007 määrännyt, että yhtiön konkurssi jatkuu julkisselvityksenä. Konkurssiasiamies oli 20.2.2007 määrännyt asianajaja B:n konkurssipesän julkisselvittäjäksi.

Konkurssiasiamiehen toimeksiannosta suoritettussa erityistarkastuksessa oli ilmennyt, että yhtiö oli 15.2.–4.5.2006 suorittanut kantelijalle 13 810, 94 euron määräiset maksut, joita ei selvityksen mukaan voitu pitää tavanomaisina. Lisäksi kantelija oli tullut pakettiauton uudeksi omistajaksi 24.4.2006. Yhtiön kirjanpidon mukaan autoa ei ole kuitenkaan myyty eikä kauppahinta maksettu yhtiölle. Kantelija oli erityistarkastuksen jälkeen toimittanut pesänhoitajalle kopion kauppakirjasta, jonka mukaan hän oli 3.1.2006 ostanut pakettiauton yhtiöltä 900 euron kauppahinnasta ehdoin, että auto myydään vaihdelaatikkovikaisena ja että kauppahinnalla kuitataan kantelijan saamia yhtiöltä.

Oy X Ltd:n konkurssipesä vaati 5.7.2007 vireille tulleella kanteella, että kantelija veloitetaan suorittamaan konkurssipesälle 13 810, 94 euroa korkoineen ja 900 euroa viivästyskorkoineen. Lisäksi konkurssipesä vaati sen oikeudenkäyntikulujen korvaamista. Riihimäen käräjäoikeus vahvisti asiassa sovinnon 18.12.2007. Sopimuksen mukaan kantelijan tuli suorittaa konkurssipesälle kertakaikkisena korvauksen 10 000 euroa siten, että korvaus maksetaan kokonaisuudessaan 31.1.2013 mennessä, kuitenkin niin, että osasuorituksena maksetaan 31.1.2008 alkaen kuukausittain kunkin kuukauden viimeisenä päivänä vähintään 100 euroa. Mikäli sovittua maksuaikataulua noudatetaan, konkurssipesä sitoutui olemaan perimättä saatavaansa ulosottoimin.

Velallinen on maksanut osan korvauksesta. Julkisselvittäjä ei ole vielä antanut lopputilitystä.

3.2

Lainkohdat

Konkurssipesän hallinnon valvonnasta säädetään konkurssipesien hallinnon valvonnasta annetussa laissa (109/1995). Sen 1 §:n 2 momentin 2 kohdan mukaan konkurssiasiamiehen tehtävänä on valvoa, että konkurssipesiä hoidetaan lain ja hyvän pesänhoitotavan mukaisesti ja että pesänhoitajat asianmukaisesti hoitavat heille kuuluvat tehtävät, 5 kohdan mukaan konkurssiasiamiehen tehtävänä on huolehtia konkurssipesien julkisselvityksestä. Lain 5 §:n 1 momentin mukaan konkurssiasiamies voi määrätä yhden tai useamman tarkastajan suorittamaan velallisen tai konkurssipesän hallinnon, tilien ja toiminnan erityistarkastuksen.

Konkurssilain (120/2004) 4 luvun 2 §:n mukaan velallisella on samanlainen oikeus kuin velkojalla saada pesänhoitajalta konkurssipesää ja sen hoitoa koskevia tietoja sekä tiedot velkojainkokouksessa ja muussa velkojien päätöksentekomenettelyssä käsiteltävistä asioista. Velallisella on myös oikeus osallistua velkojainkokoukseen sekä ilmaista siellä ja muussa päätöksentekomenettelyssä kantansa. Pesänhoitaja voi rajoittaa velallisen tietojensaanti- ja osallistumisoikeutta, jos rajoitusta voidaan pitää välttämättömänä pesän tai sivullisen oikeuden turvaamiseksi taikka muun erityisen syyn vuoksi. Tiedot on kuitenkin annettava sen jälkeen, kun estettä niiden antamiselle ei enää ole.

Konkurssilain 11 luvussa on säännökset julkisselvityksestä. 1 §:n mukaan tuomioistuin voi konkurssiasiamiehen esityksestä päättää, että konkurssi jatkuu julkisselvityksenä, jos sitä voidaan pitää perusteltuna pesän varojen vähäisyyden taikka velalliseen tai konkurssipesään kohdistuvien selvitystarpeiden tai muun erityisen syyn vuoksi. Määräyksen antamista ei estä se, että velkoja ottaa konkurssimenettelyn kustannukset vastattavikseen. Konkurssiasiamiehen esityksestä tuomioistuimen on varattava pesänhoitajalle sekä harkintansa mukaan velalliselle ja suurimmille velkojille tilaisuus tulla kuulluksi.

2 §:n mukaan, kun päätös julkisselvitykseen siirtymisestä on tehty, pesänhoitajan määräys ja velkojien päätösvalta konkurssissa lakkaavat. Julkisselvityksessä olevan konkurssipesän hallintoa hoitaa konkurssiasiamiehen määräämä, pesänhoitajan kelpoisuuden täyttävä henkilö (julkisselvittäjä), jonka haltuun konkurssipesään kuuluva omaisuus on luovutettava. Julkisselvittäjästä on soveltuvin osin voimassa, mitä tässä tai muussa laissa säädetään pesänhoitajasta. Jos konkurssipesän varat ilmeisesti riittävät jako-osuuksien maksamiseen velkojille, julkisselvittäjä voi määrätä saatavien valvonnasta niin kuin tässä laissa säädetään. Julkisselvittäjän on täytettävä pesänhoitajalle kuuluva selontekovelvollisuus konkurssiasiamiehen määräämällä tavalla. Konkurssiasiamies voi peruuttaa julkisselvittäjälle antamansa määräyksen, jos siihen on syytä.

Oikeusministeriön työryhmämietinnössä (Konkurssilain tarkastaminen 73/2010) ehdotetaan selventävää säännöstä siitä, että määräyksen antamisen jälkeen konkurssipesän hallintoa hoitaa ja päätösvaltaa käyttää konkurssiasiamiehen määräämä julkisselvittäjä. Työryhmämietinnön mukaan oli ilmennyt epäselvyyttä, käyttääkö julkisselvittäjä yksinomaista päätösvaltaa. Tämän katsottiin kuitenkin olevan voimassa olevan säännöksenkin tarkoitus.

Julkisselvittäjän on 11 luvun 4 §:n mukaan laadittava konkurssipesän lopputilitys niin kuin 19 luvussa säädetään. Lopputilityksen tarkastaa ja hyväksyy konkurssiasiamies. Lopputilitys on toimitettava velalliselle. Velkojille lopputilitys on toimitettava vain, jos konkurssipesän varat riittävät jako-osuuksien maksamiseen.

Konkurssilain 14 luvun 11 §:n mukaan pesänhoitajan on laadittava vuosittain selonteko konkurssipesän hallinnosta (vuosiselonteko), jollei selontekoa ole velkojainkokouksen päätöksen mukaan laadittava useammin. Vuosiselonteko on laadittava konkurssin alkamiskuukautta vastaavan kuukauden loppuun mennessä.

Vuosiselonteosta tulee käydä ilmi erityisesti:

- 1) tiedot konkurssipesään kuuluvan omaisuuden hoidosta ja rahaksimuutosta;
- 2) tiedot vireillä olevista oikeudenkäynneistä, joissa konkurssipesä on asianosaisena, ja muista konkurssipesän kannalta merkittävistä oikeudenkäynneistä;
- 3) tiedot konkurssipesän kustannuksista ja vastuista;
- 4) tiedot maksetuista jako-osuuksista ja jako-osuuden ennakoista;
- 5) arvio konkurssin todennäköisestä päättymisajankohdasta ja perustelut arviolle;
- 6) muut pesän selvitykseen ja hoitoon liittyvät velkojille merkitykselliset tiedot.

Vuosiselonteko on toimitettava suurimmille velkojille ja velalliselle sekä pyynnöstä muille velkojille.

Pesänhoitajan on pyynnöstä annettava velkojalle myös muita kuin 2 momentissa tarkoitettuja konkurssipesää ja sen hoitoa koskevia tietoja.

Konkurssipesien hallinnon valvonnasta annetun asetuksen (111/1995) 8 §:n (asetuksessa 501/2004) mukaan pesänhoitajan on ilman eri pyyntöä viipymättä toimitettava konkurssiasiamiehelle:

- 1) pesäluettelo ja velallisselvitys;
- 2) velkojainkokouksen pöytäkirjat;
- 3) vuosiselonteot;
- 4) lopputilitys.

Konkurssilain 19 luvun 1 §:n mukaan kun konkurssipesä on selvitetty ja pesään kuuluva omaisuus muutettu rahaksi, pesänhoitajan on laadittava lopputilitys. Lopputilitys voidaan laatia, vaikka pesä olisi osin selvittämättä sen vuoksi, että panttina olevaa omaisuutta tai arvoltaan vähäistä muuta omaisuutta on myymättä taikka konkurssisaatava tai vähäinen osa saatavista on epäselvä.

Konkurssilakia koskevan hallituksen esityksen (HE 26/2003) perusteluissa todetaan, että velallisen tietojensaantioikeus on yleinen. Se koskee tietoja konkurssipesästä ja sen hoidosta. Tietojensaantioikeutta voidaan kuitenkin rajoittaa. Tällainen tilanne on perustelujen mukaan erityisesti silloin, kun tietojen antaminen voi rajoittaa pesän tai sivullisen etuja.

Pesänhoitajan tietojenantovelvollisuudesta on annettu Konkurssiasiaain neuvottelukunnan suositus (5/2004) Neuvottelukunnan konkurssivelallisten ohjausta ja neuvontaa koskevassa suosituksessa (15/2005) korostetaan myös velallisen tietojensaantioikeutta. Suosituksessa 5/2004 todetaan muun muassa, että ensimmäisen vuosiselonteon jälkeen annettavissa selonteoissa on tuotava nimenomaisesti esille se, mitä konkurssipesässä on tapahtunut edellisenä vuonna. Selonteossa pesänhoitajan on pyrittävä mahdollisimman realistisesti ennakoimaan konkurssipesän lopettamisajankohta, Myös syyt, jotka ovat esteenä pesän lopettamiselle, on mainittava. Velallisen tiedonsaantioikeudesta todetaan muun muassa, että pesänhoitajan on laissa nimenomaisesti mainittujen asiakirjojen lisäksi toimitettava velallisen esittämästä perustellusta pyynnöstä konkurssipesää ja sen hoitoa koskevia tarpeellisia tietoja. Tiedonsaannin tarpeista mainitaan suosituksessa oikeudenkäynti, verotus ja etuuden hakeminen.

3.3

Arviointi

3.3.1

Oikeusasiamiehen toimivallasta

Julkisselvitystä koskevat säännökset konkurssilaissa palvelevat pitkälti yleistä selvitys- ja valvontaintressiä julkisselvityksen ollessa vaihtoehto konkurssin raukeamiselle varojen puuttumisen vuoksi. Muun muassa konkurssiin johtaneiden syiden, kirjanpidon asianmukaisuuden, mahdollisten väärinkäytösten ja velkojia loukkaavien, mutta peräytettävissä olevien oikeustoi-
mien selvittämisen vuoksi konkurssimenettelyn jatkaminen tarjoaa mahdollisuuden ennaltaehkäistä epäasianmukaisia menettelytapoja ja taloudellisia väärinkäytöksiä (ks. HE 26/2003 vp, s.19 ja 20).

Eduskunnan oikeusasiamiehestä annetun lain mukaisesti oikeusasiamiehen valvottavia ovat tuomioistuimet ja muut viranomaiset sekä virkamiehet, julkisyhteisöjen työntekijät ja muut julkista tehtävää hoitavat (Laki eduskunnan oikeusasiamiehestä 1 §). Käsitykseni mukaan edellä selostetuista näkökohdista seuraa, että konkurssipesän julkisselvittäjä hoitaa julkista tehtävää. Julkisselvittäjä kuuluu siten lähtökohtaisesti oikeusasiamiehen valvottaviin.

Arvioinnissa on kuitenkin otettava huomioon, että asianajajan toiminnan valvonta ei sinänsä kuulu oikeusasiamiehen toimivaltaan. Asianajajien toimintaa valvovat asianajajista annetun lain (496/1958) 6 §:n mukaan Suomen asianajajaliitto ja valtioneuvoston oikeuskansleri.

Näin ollen katson, että sikäli kuin asiassa on kysymys pesänhoitajan tehtävään rinnastuvasta asianojallista harkintaa edellyttävästä menettelystä, en puutu siihen oikeusasiamiehen ratkaisukäytännössä omaksutun linjan mukaisesti. Tällöin en arvioi sitä, kehen takaisinsaantimenetely olisi tullut kohdistaa tai jättää kohdistamatta, takaisinsaantiperusteiden selvittämisen riittä-

vyyttä, kirjanpidon puuttumista tai julkisselvityksen lopputilitysajankohtaa. Nämä kysymykset voivat kuitenkin tulla välillisesti arvioitavaksi arvioitaessa virkamiesten menettelyn oikeellisuutta, koska saadun selvityksen mukaan viime kädessä nämä kysymykset on ratkaistu yhteisymmärryksessä konkurssiasiamiehen toimiston vastaavan konkurssiylitarkastaja A:n kanssa.

Päätöksentekomenettelyn osalta totean, että selvityksen valossa kysymys siitä, kuka viime kädessä on vastuussa konkurssipesässä tehtävistä päätöksistä, näyttäytyy epäselvä nä. Tästä syystä, kuten edellä on todettu, oikeusministeriön asettama työryhmä on esittänyt konkurssilain kyseisen säännöksen täsmentämistä siten, että julkisselvittäjän tehtäviin kuuluu päätösvalan käyttö pesässä.

Oikeusasiamiehen tehtävänä on julkisselvittäjän *menettelyn* arvioiminen. Oikeusasiamiehen tehtävänä on arvioida esimerkiksi, onko julkisselvittäjä menetellyt velallista tai sen edustajaa kohtaan siten kuin konkurssilaissa edellytetään erityisesti selvitysvelvollisuuden ja velallisen tietojensaannin osalta.

Arvioin erikseen konkurssiasiamiehen ja julkisselvitystä valvoneen konkurssiylitarkastaja A:n menettelyä julkisselvityksen ohjauksessa ja valvonnassa.

3.3.2

Julkisselvittäjän toimenpiteet

Asianajaja B on selvityksessään esittänyt niitä perusteita, joilla hän päätyi arviossaan siihen, että takaisinsaantikanne kantelijaa vastaan oli aiheellista nostaa. Hän oli lähettänyt konkurssiylitarkastaja A:lle kaksi sähköpostiviestiä 30.3. ja 2.4.2007, joissa hän ennen kaikkea arvioi kanteen menestymismahdollisuuksia. Tämän jälkeen A:n kanssa käydyssä puhelinkeskustelussa hän oli saanut "luvan" takaisinsaantikanteen nostamiseen kantelijaa vastaan. Hän oli ennen kanteen nostamista lähettänyt kantelijalle vaatimuskirjeen. Kantelijan vastustettua kantetta hän oli antanut kirjallisen lausuman käräjäoikeudelle. Jutun valmisteluistunnossa juttu sovittiin ja käräjäoikeus vahvisti sovinnon.

B lähetti A:lle 12.6.2008 pyynnöstä selonteon, josta ilmeni, miten kantelija oli noudattanut vahvistettua sovintoa, pesän pankkitilin saldo sekä pesänhoitolaskelma palkkiomäärineen ja toimenpide-erittelyineen. B on myös arvioinut edellytyksiä julkisselvityksen lopettamiselle.

B:n selvityksen mukaan neuvottelussa A:n kanssa he olivat päätyneet 13.6.2008 "normaalin julkisselvityskäytännön mukaisesti" siihen, ettei pesässä tehdä lopputilitystä ennen kuin sovitut maksut on kokonaisuudessaan saatu perittyä.

Selvityksessään B ilmoittaa vielä lähettäneensä rästistä olleista maksuista perintäkirjeen kantelijalle 12.5.2010.

Kuten selvityksestä ilmenee, konkurssiasiamiehen toimiston konkurssiylitarkastaja ei ollut vaatinut julkisselvittäjältä vuosiselonteon laatimista konkurssiasiamiehelle vaan yhteydenpito oli tapahtunut epävirallisissa selvityksissä, yhteydenotoin ja neuvotteluin. Koska menettelytavat olivat konkurssiasiamiehen määrättävissä, ei julkisselvittäjän tämä menettely ollut virheellistä. B oli 12.6.2008 laatinut konkurssiylitarkastajan vaatiman kirjallisen selonteon kantelijan tiedustelun johdosta. Mielestäni tämä selonteko sisälsi vuosiselonteolta konkurssilaissa edellytetyjä tietoja, jotka olivat tämän julkisselvityksen kannalta olennaisia. Kantelusta ei käy ilmi, että kantelija olisi suoraan julkisselvittäjälle osoitetulla pyynnöllä vaatinut häneltä tietojen antamista.

Näin ollen katson, ettei asiassa ole ilmennyt julkisselvittäjän menetelleen lainvastaisesti tai laiminlyöneen velvollisuuttaan.

3.3.3

Konkurssiasiamiehen ja konkurssiylitarkastajan toimenpiteet julkisselvittäjän valvonnassa

Konkurssipesien hallinnon valvonnasta annetun lain 1 §:n nojalla konkurssiasiamies valvoo pesänhoitajien menettelyn asianmukaisuutta ja "huolehtii" konkurssipesien julkisselvityksestä. Konkurssilaissa näistä julkisselvitykseen liittyvistä tehtävistä on eritelty oikeus peruuttaa julkisselvittäjän määräys (KL 11:2 §) ja velvollisuus tarkastaa lopputilitys (KL 11: 4§).

Ennen julkisselvityksen aloittamista oli konkurssipesässä tehty konkurssiasiamiehen päätöksestä erityistilintarkastus. Kantelija arvostelee sitä, ettei häntä kuultu tilintarkastuskertomuksesta.

Konkurssiylitarkastaja A on selvityksessään todennut, että kantelijan enempi kuuleminen erityistarkastusta tehtäessä ei olisi voinut vaikuttaa asiaan. Kantelijalla on ollut takaisinsaantioikeudenkäynnin yhteydessä mahdollisuus esittää väitteensä kertomuksesta. Tarkastuksen suorittanut tilintarkastaja oli tarkastuksen aikana ottanut yhteyttä kantelijaan tavanomaisen käytännön mukaisesti marraskuussa 2006 selvittääkseen yhtiön kalustoasioita ja autokauppoja.

Konkurssiylitarkastaja A on konkurssiasiamiehen valtuuksin jättänyt Riihimäen käräjäoikeudelle hakemuksen julkisselvitykseen siirtymiseksi pesän vähävaraisuuden ja velalliseen kohdistuvien selvitystarpeiden vuoksi. Hakemuksessa on yksilöity yhtiön käyttöomaisuuteen liittyvät epäselvyydet ja yhtiön vastuuhenkilön yhtiön pankkitililtä suorittamat rahanostot. Hakemuksen mukaan julkisselvityksessä selvitettäisiin myös mahdolliset muut takaisinsaantiperusteet. Riihimäen käräjäoikeuden määrättyä konkurssin jatkumaan julkisselvityksenä konkurssiasiamies määräsi asianajaja B:n toimimaan julkisselvittäjänä.

Julkisselvityksen aluksi on laadittu julkisselvityksen toimintasuunnitelma. Toimintasuunnitelman mukaan julkisselvittäjä selvittää tavanomaisten säännönmukaisten pesänhoitotoimenpiteiden lisäksi mahdolliset takaisinsaanti- ja rikosperusteet sekä ajaa tarvittaessa kanteet yhtiön konkurssipesän velallisselvityksessä ja yhtiön toiminnasta laaditussa erityistilintarkastuksessa esiin tuotujen seikkojen perusteella. Toimintasuunnitelman mukaan julkisselvittäjä raportoi julkisselvityksen etenemisestä vuosittain konkurssiasiamiehelle konkurssiasian neuvottelukunnan suosituksen "Pesänhoitajan selonteko- ja tietojenantovelvollisuus" mukaisella selonteolla. Lisäksi toimintasuunnitelmassa edellytetään, että julkisselvittäjä raportoi ennen merkittäviä kuluja aiheuttaviin toimenpiteisiin, kuten oikeudenkäynteihin, rikosilmoituksiin ja erityistarkastuksiin, ryhtymistä.

Saadun selvityksen mukaan A on ohjannut ja valvonut julkisselvitystä seuraavasti: neuvottelu julkisselvittäjän toimistolla 13.6.2008 sekä puhelinneuvotteluja 11.4.2007, 24.10.2007 ja 12.6.2008. Lisäksi kaikki konkurssipesän ratkaisut olivat tulleet hänen tarkastettavakseen jo luonnosvaiheessa.

Toimintasuunnitelmasta huolimatta A ei ole vaatinut julkisselvittäjää toimittamaan vuosiselontekoa. Konkurssiasiamies on lisäselvityksessään todennut, että usein raportointi on vuosiselontekoa tiiviimpää, mutta vapaamuotoista ja näin on ollut tässäkin tapauksessa. Yhtiön julkisselvityksessä selvitystyö on eri vaiheiden ja harkinnan jälkeen pelkistynyt yhteen takaisinsaantia koskevaan sovintoon ja siihen perustuvaan saatavan perintään. Julkisselvitystä

valvova konkurssiylitarkastaja ei katsonut tarpeelliseksi edellyttää erillisiä julkisselvittäjän vuosiselontekoja, koska hän oli ollut koko ajan tietoinen julkisselvityksen etenemisestä.

Kantelija arvostelee myös takaisinsaantiperusteiden selvittämistä ja päätöksentekoa kanteiden nostamisesta.

Päätösvalta asiassa on kuulunut julkisselvittäjälle, jonka asianajollisia ratkaisuja en tutki. Arvioidaessa konkurssiasiamiehen valvontavelvollisuuden täyttämistä voidaan todeta, että erityistilintarkastuksessa on selvitetty takaisinsaantiperusteiden olemassaoloa. Lisäksi julkisselvittäjä on arvioinut konkurssiasiamiehen toimistolle antamassaan selvityksessä takaisinsaantikanteiden menestymismahdollisuuksia. Konkurssiasiamies on näiden mielestäni riittävinä pidettävien selvitysten perusteella voinut katsoa julkisselvittäjän toimenpiteet asianmukaisiksi. Saadun selvityksen perusteella ei ole tullut esille mitään sellaista, joka puoltaisi kantelijan väitettä menettelyn virheellisyydestä.

Kysymys lopputilityksen ajankohdasta on konkurssilain säännöksen nojalla jäänyt julkisselvittäjän harkintaan, kun sovinnon mukaiset suoritukset olivat vielä kesken. Näin ollen valvontamenettely ei tältäkö osin ole ollut virheellinen.

3.3.4

Velallisen kuuleminen ja tiedonsaantioikeus

Mitä tulee kantelijan väitteeseen kuulemisesta erityistilintarkastuksesta, totean, että velallisen tiedonsaantioikeutta ja kuulemistä koskevan konkurssilain 4 luvun 2 §:ssä todetaan, että velallisella on oikeus tietojen saantiin sekä velkojainkokouksessa että muussa päätöksentekomenettelyssä käsiteltävistä asioista. Velallisella on myös oikeus ilmaista kantansa päätöksentekomenettelyssä.

Kantelija velallisen edustajana on voinut esittää näkökantojaan erityistilintarkastuksessa esiin tulleista seikoista sekä lausua tilintarkastuskertomuksen sisällöstä sen perusteella nostetun takaisinsaantioikeudenkäynnin aikana. Katson, että asiassa ei ole menetelty siten lainvastaisesti, että minulla olisi aiheutta puuttua siihen.

Saadun selvityksen mukaan kantelija oli lähettänyt A:lle 5.6.2008 sähköpostiviestin, jossa hän oli kertonut olevansa täysin tietämätön konkurssiasian etenemisestä ja tämänhetkisestä tilasta. Kantelija vetosi oikeuteensa saada tietoonsa konkurssipesän vuosiselonteot ajalta 16.5.2006–16.5.2008. Kantelija tiedusteli myös, kuinka kauan yhtiön konkurssiasian selvittely voi kestää.

A vastasi kantelijalle ja kertoi kehottaneensa julkisselvittäjää antamaan konkurssiasiamiehelle selonteon kantelijan kirjoituksen johdosta. A korosti, että julkisselvittäjä täyttää selonteko- ja tiedotusvelvollisuutensa konkurssiasiamiehen kulloinkin määräämällä tavalla. "Yleistä selonteko- ja tiedonantovelvollisuutta velallista kohtaan julkisselvittäjällä ei ole. Julkisselvityksen lopputilitys annetaan velalliselle tiedoksi.", A totesi.

Julkisselvittäjän selonteon ja tarkastuskäynnin jälkeen A lähetti 16.6.2008 kantelijalle konkurssiasiamiehen kannanottona seuraavan:

"Julkisselvityksessä julkisselvittäjä täyttää konkurssilain 11:2,2 §:n mukaisesti selonteko- ja tiedonantovelvollisuutensa konkurssiasiamiehen kulloinkin määräämällä tavalla. Yleistä selonteko- ja tiedonantovelvollisuutta velallista kohtaan julkissel-

vittäjällä ei ole. Julkisselvityksen lopputilitys annetaan velalliselle tiedoksi. Oy [yrityksen nimi poistettu] Ltd:n julkisselvityksessä julkisselvittäjän velvollisuudet muodostuvat olennaisesti käräjäoikeuden vahvistaman sovinnon täytäntöön panemisesta. Tämä voi tapahtua pakkoperinnällä tai vapaaehtoisen järjestelyn kautta. Julkisselvityksen lopettaminen ei ole ajankohtaista ennen kuin vahvistetun sovinnon mukaiset suoritukset ovat kertyneet konkurssipesälle. Asiassa on käynyt ilmi, että Teillä on riittävät tiedot julkisselvittäjän selvitystyön etenemisestä. Asia ei anna aiheutta konkurssiasiamiehen enempään toimenpiteisiin. Tämä vastaus lähetetään tiedoksi julkisselvittäjälle."

Oikeusministeriö on lausunnossaan katsonut muun muassa, että velallisella on konkurssilaisessa tarkoitettu yleinen tietojensaantioikeus siitä riippumatta, onko konkurssipesä pesänhoitajan hallinnassa vai onko pesään määrätty julkisselvittäjä. Yhdyn tähän lausunnossa esitettyyn näkemykseen.

Konkurssiasiamiehellä oli päätäntävalta sen suhteen, millaista selvitystä konkurssipesän hoidosta julkisselvittäjältä vaadittiin. Mielestäni on kuitenkin velallisen yleisluontoisen tiedonsaantioikeuden kannalta ongelmallista, jos selvitys toteutetaan täysin epävirallisen yhteydenpidon puitteissa. Velallisen tiedonsaanti on perusteltua edellä hallituksen esityksessäkin esimerkinluontoisesti esitettyjen tarpeiden tyydyttämiseksi ja julkisselvityksen avoimuuden toteuttamiseksi siten, että se vastaa lainsäätäjän tarkoitusta konkurssipesän hallinnossa. Tässä tapauksessa konkurssiasiamies oli myös vahvistanut toimintasuunnitelman, jossa tätä edellytettiin.

Konkurssiylitarkastaja A ei ollut myöskään toimittanut kantelijalle julkisselvittäjän kantelijan vaatimuksen johdosta konkurssiasiamiehelle laatimaa selvitystä sellaisenaan. A:n vastaus ei sisältänyt julkisselvittäjän selontekoa pesän kustannuksista siten kuin konkurssilain 14 luvun 11 §:ssä edellytetään. Tältä osin katson A:n menetelleen virheellisesti.

Saatan edellä esittämäni käsitykset velallisen tiedonsaannin puutteista konkurssiasiamies - - - ja konkurssiylitarkastaja A:n tietoon.

Lähetän tämän päätöksen tiedoksi myös oikeusministeriölle erityisesti julkisselvittäjän päätösvalan täsmentämistarpeen esiintuomiseksi.

Lähetän tämän päätöksen tiedoksi myös asianajaja B:lle.